

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Med lag ska det hållbara samhället byggas

Yvonne Svensson
ställföreträdande generaldirektör och rättschef

Med lag ska det hållbara samhället byggas

- Land ska med lag byggas
- Fanns i några av Sveriges landskapslagar
- Karl XV:s valspråk (år 1859)
- Fortfarande en grundpelare i den svenska rättsstaten

- Regeringsformen 1 kap. 1 §
 - All offentlig makt utgår från folket
 - Den offentliga makten utövas under lagarna

Varför finns det regler?

- Skapar ”ordning och reda”
- Reglerar förhållningssätt mellan människor och mellan människor och det allmänna
- Sedan medeltiden beslutade i någon slags parlament
- Lagar ska vara långsiktiga och hållbara

Det finns olika sorters regler

- Lagar – stiftas av riksdagen
- Förordningar – beslutas av regeringen
- Föreskrifter – beslutas av myndighet
- Allmänna råd – beslutas av myndighet

- Internationella
- EU-rätt

Vad ska staten reglera?

- Vad är så viktigt att staten (riksdag, regering, myndighet) måste reglera?
- Vad kan lämnas "oreglerat"?
- Vad är statens syfte med att skriva regler?

Statens olika syften med regler

- Civilrättsliga lagar – förhållandet mellan enskilda
- Offentlig rättsliga lagar – förhållandet mellan enskilda och det offentliga
- Dispositiv lag – behöver inte följas
- Indispositiv lag – tvingande
- Förbudslagstiftning
- Skyddslagstiftning
- Främjande lagstiftning
- Ange statens viljeinriktning

Portalparagrafer – något att bry sig om?

- Beskriver det övergripande syftet med lagen
- Målsättning, viljeinriktning, anger de grundläggande värderingarna
- Har inte någon direkt rättslig betydelse
- Kan användas som tolkningshjälp och för att förstärka tillämpningen av andra paragrafer i lagen

Portalparagrafer – något att bry sig om?

- Bestämmelserna syftar till ”...med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer” 1 kap. 1 § PBL
- Sträva bl.a. efter att motverka segregation i boställning som har sin grund i ekonomisk ojämlikhet
- Den enskildes frihet
- Långsiktiga behov bör väga tyngre än kortsiktiga behov

Portalparagrafer – något att bry sig om?

- Syftet ”...med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder...” 1 § Lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
- Uttrycket goda bostäder tar inte sikte enbart på själva bostadens kvalitet utan också på boendemiljön i stort
- Kommunernas ansvar enligt lagen medför inte att en enskild person har rätt att kräva en bostad

Rätten till bostad

- Rättighetskatalogen i 2 kap. regeringsformen omfattar medborgerliga och politiska rättigheter
- De sociala rättigheterna finns i målsättningsstadgandet i regeringsformen 1 kap. 2 §, och är en programförklaring för det allmänna
- ”Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad...”
- Enligt socialtjänstlagen ska socialnämndens arbete ”främja den enskildes rätt till bostad”
- Finns det någon utkrävbar rättighet till bostad i svensk lagstiftning?

Regelutveckling – hur ser framtiden ut för digitalisering?

- Lagar och föreskrifter behöver moderniseras
- Sättet att skriva regler och att tillhandahålla regler, men också innehållet i reglerna
- Förändrar både vad vi skriver, hur vi skriver och hur vi tillhandahåller författningar – hur garanteras rättsäkerheten?
- För att uppnå en obruten digital samhällsbyggnadsprocess krävs en modernisering av lagstiftningen på olika nivåer

Regelutveckling – hur ser framtiden ut för klimatfrågorna?

- Både klimatanpassning, förebyggande och minskad klimatpåverkan och hur detta kan regleras på olika sätt beroende på syftet
- Hur hushållar vi med marken i ett föränderligt klimat?
- Staten kan lagstifta om en nationell plan för att säkra tillgången till mark för olika angelägna statliga intressen såsom dricksvattenförsörjning
- Tvinga eller stimulera fram åtgärder t.ex. klimatdeklarationer eller möjliggöra återbruk av byggnadsmaterial

Regelutveckling – hur ser framtidens byggregler ut?

- Möjligheternas byggregler som både värnar om samhällets minimikrav, god inomhusmiljö, god arkitektur och samtidigt möjliggör innovationer och teknisk utveckling

Möjligheternas byggregler

- Staten, som bestämmer kraven, behöver renodla sin roll
- Kraven i lag och förordning kommer att finnas kvar
- Boverkets föreskrifter ska förenklas och bli tydligare
- Syftet är att bidra till att det blir snabbare och mer kostnadseffektivt att bygga.
- Möjliggöra att hitta innovativa lösningar och teknisk utveckling

Portalparagrafen

”...med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.”

Plan- och bygglagen 1 kap.1 §